

Становище

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

ЗА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА:

„Творчеството на Георги Баев в контекста на
бургаския художествен живот през 70-те и 80-те
години на XX век“

За присъждане на образователната и научна степен

„Доктор“

Професионално направление 8.2. (изобразително изкуство)

Докторант: Людмила Миткова Кутиева

Научен ръководител: доц. д-р Бойка Донева

1. Актуалност и значимост на научния труд представен за присъждане на научна степен „Доктор“.

Значимостта на избраната тема в научно и научно-приложно отношение е свързана с наложителното изследване на работата на Георги Баев и контекста в който тази работа се случва. Основната цел на дисертационния труд е да изследва многостранните и дълбочинни пластове на творчеството на Георги Баев в художествения контекст на Бургас и животът през 70-те и 80-те години в България.

Пред изследователския текст са поставени множество задачи. Първо какви са детайлите и следите от творческото развитие на Георги Баев.

Кои фактори влияят на художника като например: екологични фактори, географски, социални, творчески, лични, отношения с колеги, тенденции в изкуството и др. Изследването тръгва от зададената естетика на времето, в което Баев Живее, от ценностите на поколението на даскал Петко Задгорски, през семейната среда до приятелите и бурните времена на промяна и реформация, в които той е живял и работил. По този начин, интерпретацията и анализа се изместват повече към естетическите приключения в българското изкуство и съвременността.

Докторантката съпоставя творчеството на Баев с работата на дипломирани бургаски автори завършили Академия през 50-те години (Виолета Масларова, Владимир Гоев, Дамян Заберски, Кирил Симеонов, Ненко Токмакчиев), как той за разлика от тези художници има смелост и желание да достигане до неизвестното и новото, до различното в изкуството. Какъв е методът на тези художници за преодоляване на плагиатството и имитативните цитати, как Баев и неговият кръг се отказват от вече изтърканата и уморена романтика. Кутиева проследява възхода и падението на ценностите на поколението на Баев, изследва и проследява до каква степен изкуството се отклонява от красотата в класическият смисъл.

Личният бунт на Баев срещу концептуалния и комерсиалният подход също е от съществено значение за докторантката. Това изследване е една покана за безпристрастен поглед върху въпроса защо Баевото изкуство се бори за идеали, когато неговото поколение е потънало в летаргията на соц. безвремието. В този смисъл Баев е примерът за онези художници, които говорят за изход от комерсиализма в смисъл, изход от това да се продадеш на всяка цена и то не само като автор, да продадеш картните си, а да се продадеш и предадеш изцяло на един престъпен диктаторски режим. Тук е проследено как Баев се бори за един по-истински по-духовен, по-освободен начин на израз.

Избраната тема на предложението за становище научен труд е „Творчеството на Георги Баев в контекста на бургаския художествен живот през 70-те и 80-те години на ХХ век“ Този труд проследява, изследва и анализира процесите от 70-те и 80-те години на ХХ век на интегриране в сферата на изобразителното изкуство по един предварително предначертан научен метод характерен за визуалните изкуства, архитектурата и дизайна, използван и дефиниран от Ръскин и Вьолфин.

2. Цели и задачи на предложението за рецензиране труд.

Текстът ясно очертава общата картина на творчеството на Георги Баев в контекста на бургаския художествен живот през 70-те и 80-те години на ХХ

век". Кутиева задълбочено тълкува вътрешни и концептуални връзки и закономерности, прояви, резултати и постижения на Баев въз основа на влиянието на времето и средата в която той е творил, също така въвежда категории и понятия от изобразителното изкуство, като се позовава на редица факти и автори. В текста, можем да заявим, доминира историческото начало, погледът и преценката на историка, учения и специалиста в областта на изкуствознанието и историята на изобразителното изкуство, стремящ се по принцип към обективност и дистанция от пристрастни мнения и необосновани оценки.

Основни цели на предложения за рецензиране труд са:

1. Проучване в практически и теоретичен план на поставените проблеми във връзка с темата на изследването.

2. Организация и провеждане на дидактически експеримент и установяване по експериментален път на възможностите за прилагането в изобразителното изкуство на резултатите от изследваната тема, като свидетелство за времето което изследва и свидетелство за един не лек творчески път.

Задачи:

1. Да се проучат актуални литературни и интернет източници, свързани с темата на докторантския труд.

2. Изследването да послужи за подготовка на кадри в изобразителното изкуство, като им помогне да разберат и осмислят този сложен период за българското изкуство.

3. Структура на текста.

Композицията на текста следва логиката на дедуктивния подход (извеждане на особеното и единичното от общото) като впоследствие се стига отново до по-широки обобщения и важни изводи.

Метод на проучването.

Основен метод на проучването е теоретично практически, като включва, сравнителен анализ и съпоставителен ракурс: преглед, интерпретация – тълкуване. Тук са синтезирани няколко линии – информативна, концептуална, естетическа, аналитична и оценъчна.

Както Кутиева сама изтъква „Баев е човек със силен темперамент, но в творбите му от този период естетическата емоция не напуска контрола на разума. И да, художникът не е нито импресионист, нито експресионист, а както сам казва, реалист. Чрез сливане на стихии море и небе Баев изгражда основното съдържание и прави ненужна илюстративната суета. Художникът не натрапва описателни сюжети с детайлно разработени образи. Брегът става смислов център. Сюжетът се съгъстява в средата на композицията и я дели на две части. На широките и изработени чрез сложни тонални хармонии ивици – небе, хоризонт, море и бряг на заден план, Баев противопоставя плътните, контрастни и тежки мазки на обектите отпред. Обобщеният предметен свят, изобразен най-често на

брега са лодки, мрежи, рибари, неразличими един от друг като общ свят.“

Смятам подхода към основните понятия за подходящ, защитим и научен.

Методология. При разработване на дисертационния труд е използвана смесена методология, както писах по-горе. В голяма степен водещ е сравнително-историческия подход. Докторантката осветлява останалите незасегнати до този момент въпроси и разглежда детайлно творчеството на Баев от момента, в който се изгражда като художник до първите години на новото хилядолетие, когато той престава да работи. Проследявайки този период по десетилетия тя прави кратък исторически поглед на всеки етап, белязал световната и национална история.

Структура. Дисертацията е организирана в две глави. Първата с три, а втората с осем подглави, които по-ясно и точно систематизират научния текст. В структурата са включени увод, заключение, библиография и приложения.

4. Основни приноси на дисертационния труд.

- Настоящият дисертационен труд е първото цялостно научно изследване, с акцент върху творчеството на Георги Баев в контекста на бургаския художествен живот през 70-те и 80-те години на XX век;

- Авторът на дисертацията създава корпус от данни и интервюта с близки, приятели и колеги на художника, които впоследствие използва в изследването;
- Докторантът показва връзките свързващи Баев с театъра, литературата и поезията, формирали неговия светоглед и издигнали нависоко нашето изкуство;
- За първи път са съпоставени важни екзистенциални и неконвенционални теми от творчеството на Баев с това на писателя Павел Вежинов и поета Христо Фотев;
- Докторантът анализира основно произведения, част от фонда на Бургаска художествена галерия „Петко Задгорски“, с цел да станат по-популярни и видими;
- Авторът на дисертационния труд заснема и описва стенномонументалното изкуство изградено в Бургас през 70-те години на ХХ век. като част от градската среда, осенила майстора Георги Баев през годините на творчество. Тази разработка става повод и за участието на община Бургас в проект „Ново наследство“ Подходи за опазване и комуникация на съвременното фасадно монументално изкуство в България
- Чрез лични срещи и разговори със собственици и наследници докторантът издирва и систематизира информация за първите частни галерии създадени в Бургас;
- Проучванията на терен, направени от докторанта допълват знанията за Георги Баев и стават изследователска база, върху която са създадени информационни текстове публикувани в медийните канали, с които работи Галерия „Георги Баев“;

- Направеното изследване подтикна автора му да организира поредица от изложби: „Георги Баев и приятели“ (9-ти ноември – 1-ви декември 2018, Галерия „Георги Баев“), „Баев пътува и твори“ (4-ти февруари – 4-ти март 2021, Галерия „Георги Баев“), „Поколения“ експозицията показва творби на автори от три различни генерации – Георги Баев, Живко Иванов и Добрин Вътев (16-ти ноември – 10-ти януари 2020 г., Културен център "Морско казино"), Изложба „Георги Баев. Живопис и графика“, (29-ти юни – 24-ти юли 2022 г., Пловдив галерия „Капана“). А по повод 121 години от рождението на Петко Задгорски тази година ще бъде открита изложба „Учениците на Петко Задгорски“. Систематични изследвания върху творчеството на Георги Баев и неговото време в изобразителното изкуство от подобна гледна точка не са правени досега в рамките на Българската академична и университетска общност и са рядкост и изключение дори в академична среда. В представянето на историческия поглед върху избраната проблематика се състои един от основните, важни моменти, които настоящата работа успява отлично да осветли.

В този смисъл научната дейност на кандидата се базира, както констатирахме по-горе, върху един синкретичен подход към проблематиката, като съчетава според мен изкуствоведски, културологични, концептуални, типично изследователски, историко – изкуствоведски и други гледни точки и методи.

Работата по темата показва, че подходът и научноизследователският метод са основателни и спомагат за решаването и постигането на целите и задачите, които си поставя представения за рецензиране труд.

Работата на Кутиева обогатява с понятия разбирането за визуални изкуства, изобразителни изкуства, история и инструментариум, разглеждайки ги в творчески, научен, концептуален и естетически план. Както изследва и представя отлично една сложна и важна проблематика. Дисертационният труд съдържа както основни, така и допълнителни качествени експерименти, теренна работа, и анализ на постигнатите резултати. Приложени са и документи относно използваните методи. Представени са ясно получените резултати. Картината на изследването е блестящо допълнена със списък на организирани изложби, насочени към темата на дисертацията и публикации.

Заклучение :

Оценявам научните качества и приноси на дисертацията, изследователската и творческа работа на Людмила Миткова Кутиева, нейната обществена, социална, научна и историческа значимост, личния принос на автора и практическата полезност и актуалност на изследваните проблеми, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на научна и образователна степен „Доктор“ на Людмила Миткова Кутиева

14.06.2023 г.
гр. София

Становище
(проф.д-р Борис Сергинов)

